

Grøn omstilling med plus på alle bundlinjer

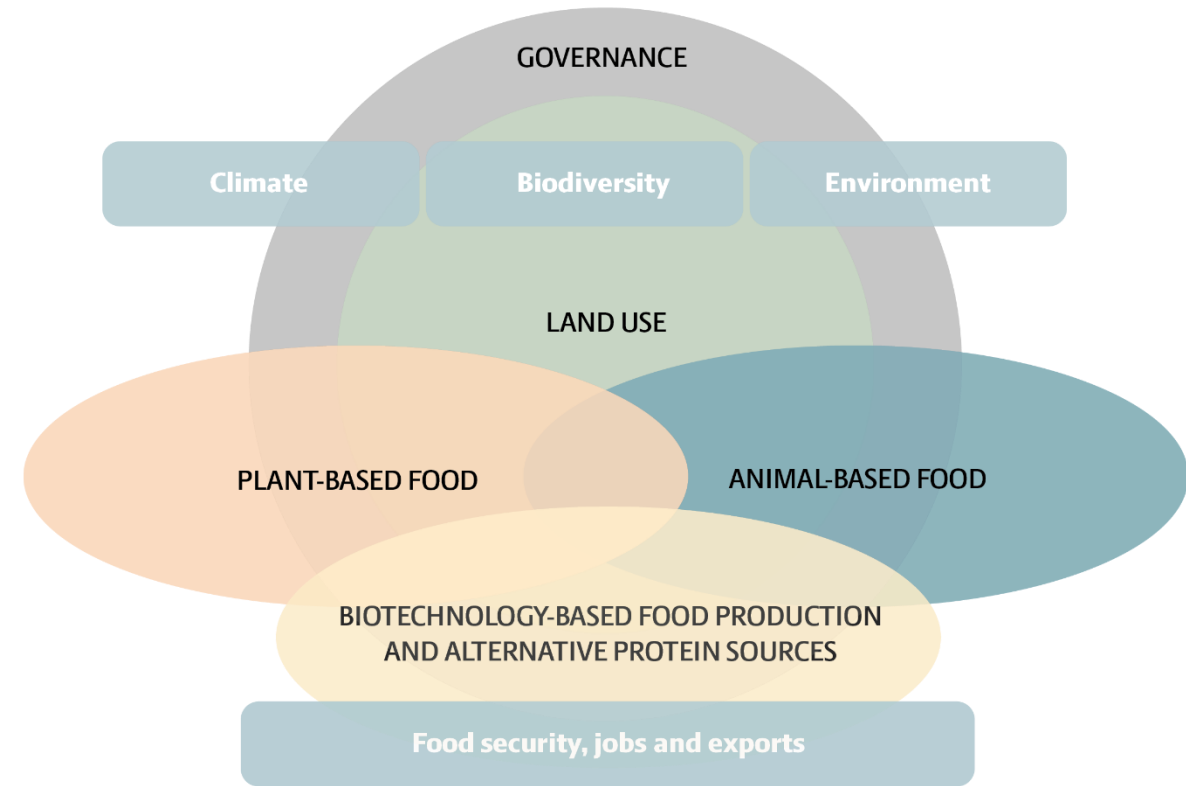
Professor Jørgen E. Olesen

Der er mange bæredygtigheds mål

- Lavere klima- og miljøpåvirkning
- Styrkelse af biodiversitet
- Mindre brug af pesticider
- Øget areal til andre formål (infrastruktur, natur, rekreation, klimatilpasning)
- Øget fødevareforsyning (+45% frem til 2050)
- Arbejdspladser og vækst i yderområder

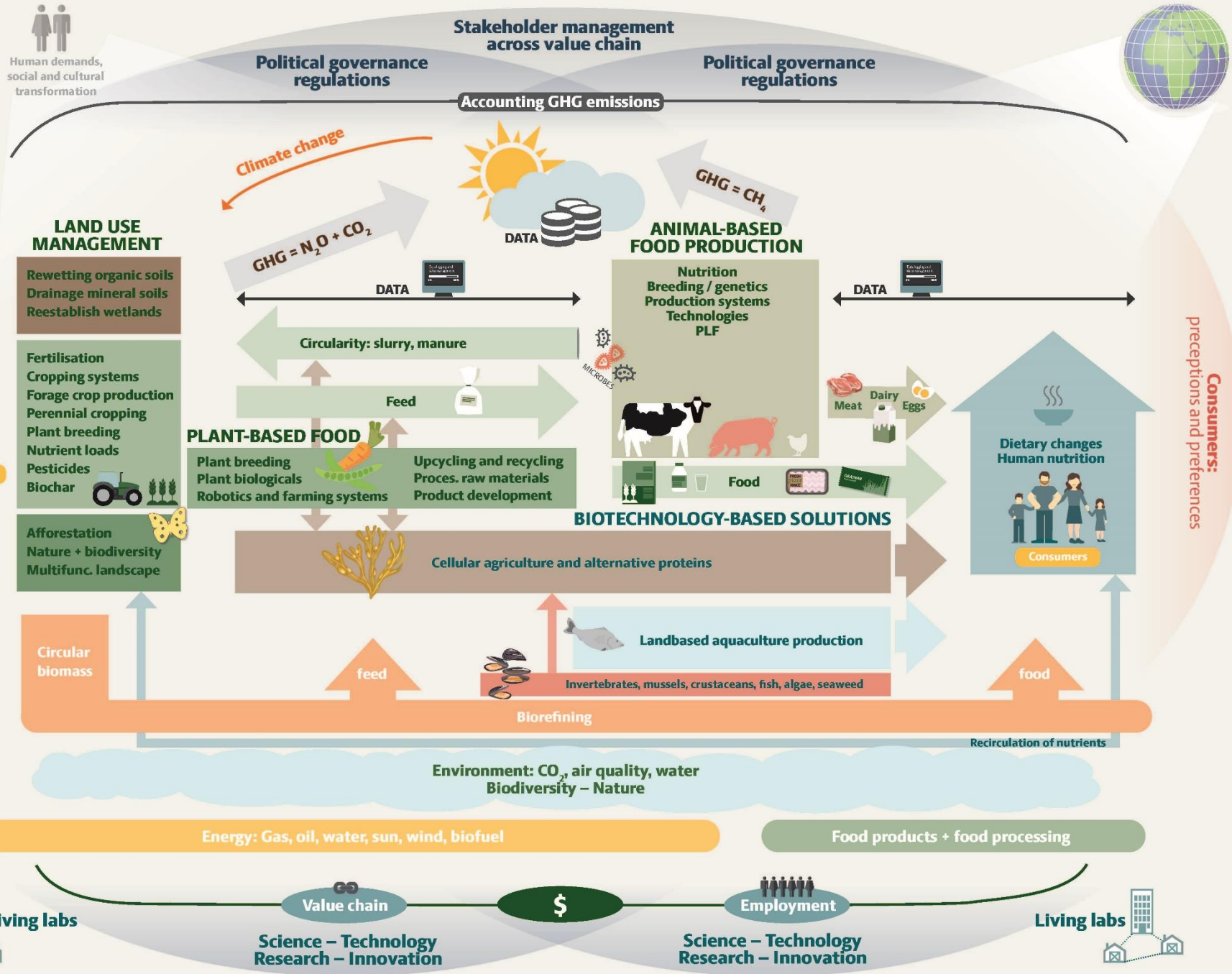
AgriFoodTure roadmap

Roadmap udviklet af AU, KU, DTU, SEGES

Det er komplekst !

GLOBAL FOOD SYSTEM

Klimagasser fra dansk landbrug

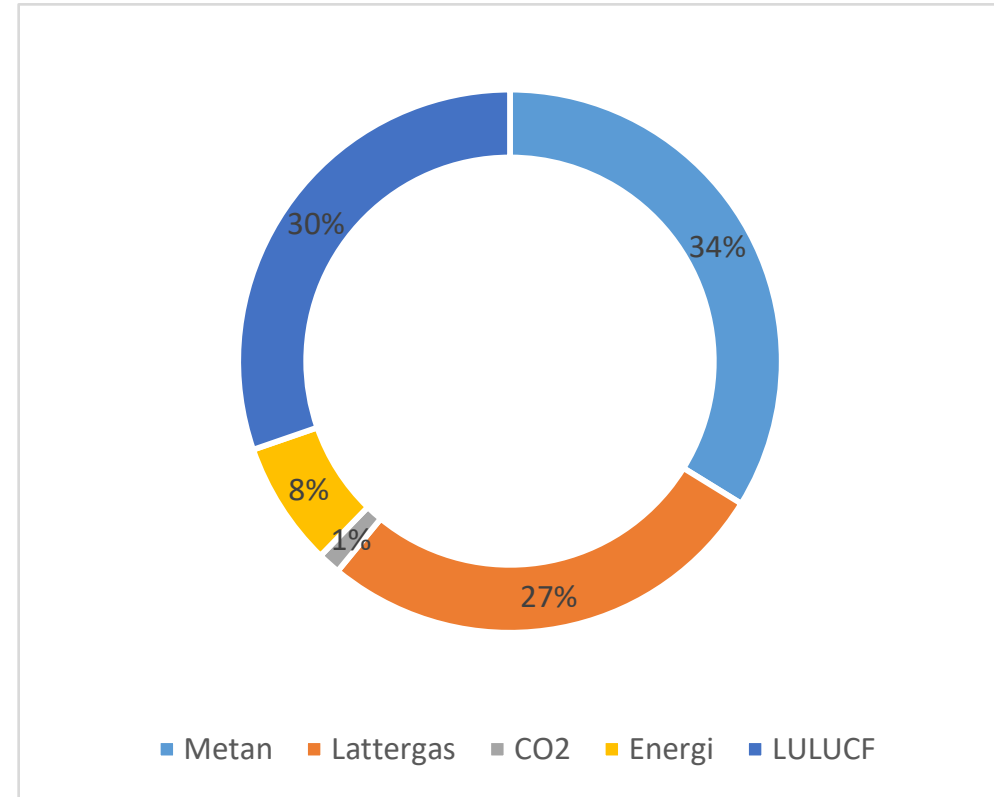
Landbrugets udledninger (territorial basis)

- Fordøjelse (CH₄ fra drøvtygger, kvæg)
- Husdyrgødning (primært CH₄ fra gylle)
- Jord (N₂O fra gødninger, planterester etc.)
- Energi (primært brændsler)
- LULUCF (primært dyrkede tørvejerde)

- **Landbrug + LULUCF:** 17.5 mio. t CO₂-ækv
- Reduceret med ca. 15% siden 1990
- 70% reduktion kræver nok reduktion på ca. 10 mio. t CO₂-ækv.

Metan er i virkeligheden undervurderet, da opgørelsen baserer sig på 100-års tidshorisont, effekten er 3 gange så høj på 20-års basis

Landbruget står for 35% af nationale udledninger

Reduktioner i klimagasser mod klimaneutralitet

Source	Baseline	Reduction		Reduction	
	(Mt CO ₂ eq)	(%)		(Mt CO ₂ eq)	
	2018	2030	2050	2030	2050
Enteric fermentation (CH ₄)	3.77	40	70	1.51	2.64
Manure management (CH ₄ , N ₂ O)	2.81	50	90	1,41	2.53
Fertilization (N ₂ O)	2.83	40	70	0.91	1.60
Crop residues (N ₂ O)	0.61	10	40	0.06	0.24
Ammonia volatilization (N ₂ O)	0.34	20	40	0.07	0.13
Nitrate leaching (N ₂ O)	0.33	10	30	0.03	0.10
Liming (CO ₂)	0.24	10	20	0.02	0.05
Energy use (CO ₂)	1.25	50	100	0.62	1.25
Organic soils (CO ₂ , N ₂ O)	5.75	30	80	1.73	4.60
Soil carbon (CO ₂)	-	-	-	1.80	4.30
Total	17.37	48	100	8.16	17.44

Målene er ekstremt ambitiøse – og kræver ekstraordinære og koordinerede indsatser

Reduktioner i klimagasser mod klimaneutralitet

Source	Baseline	Reduction		Reduction	
	(Mt CO ₂ eq)	(%)		(Mt CO ₂ eq)	
	2018	2030	2050	2030	2050
Enteric fermentation (CH ₄)	3.77	40	70	1.51	2.64
Manure management (CH ₄ , N ₂ O)	2.81	50	90	1,41	2.53
Fertilization (N ₂ O)	2.83	40	70	0.91	1.60
Crop residues (N ₂ O)	0.61	10	40	0.06	0.24
Ammonia volatilization (N ₂ O)	0.34	20	40	0.07	0.13
Nitrate leaching (N ₂ O)	0.33	10	30	0.03	0.10
Liming (CO ₂)	0.24	10	20	0.02	0.05
Energy use (CO ₂)	1.25	50	100	0.62	1.25
Organic soils (CO ₂ , N ₂ O)	5.75	30	80	1.73	4.60
Soil carbon (CO ₂)	-	-	-	1.80	4.30
Total	17.37	48	100	8.16	17.44

Målene er ekstremt ambitiøse – og kræver ekstraordinære og koordinerede indsatser

Metan fra husdyr

Ændret fodring og dyrehold

- Mere fedt
- Øget længde af laktation
- Fokus på forædling af foderafgrøder

Tilsætningsstoffer

- Nitrat
- 3NOP (Bovaer)
- Stoffet "X"
- Tang

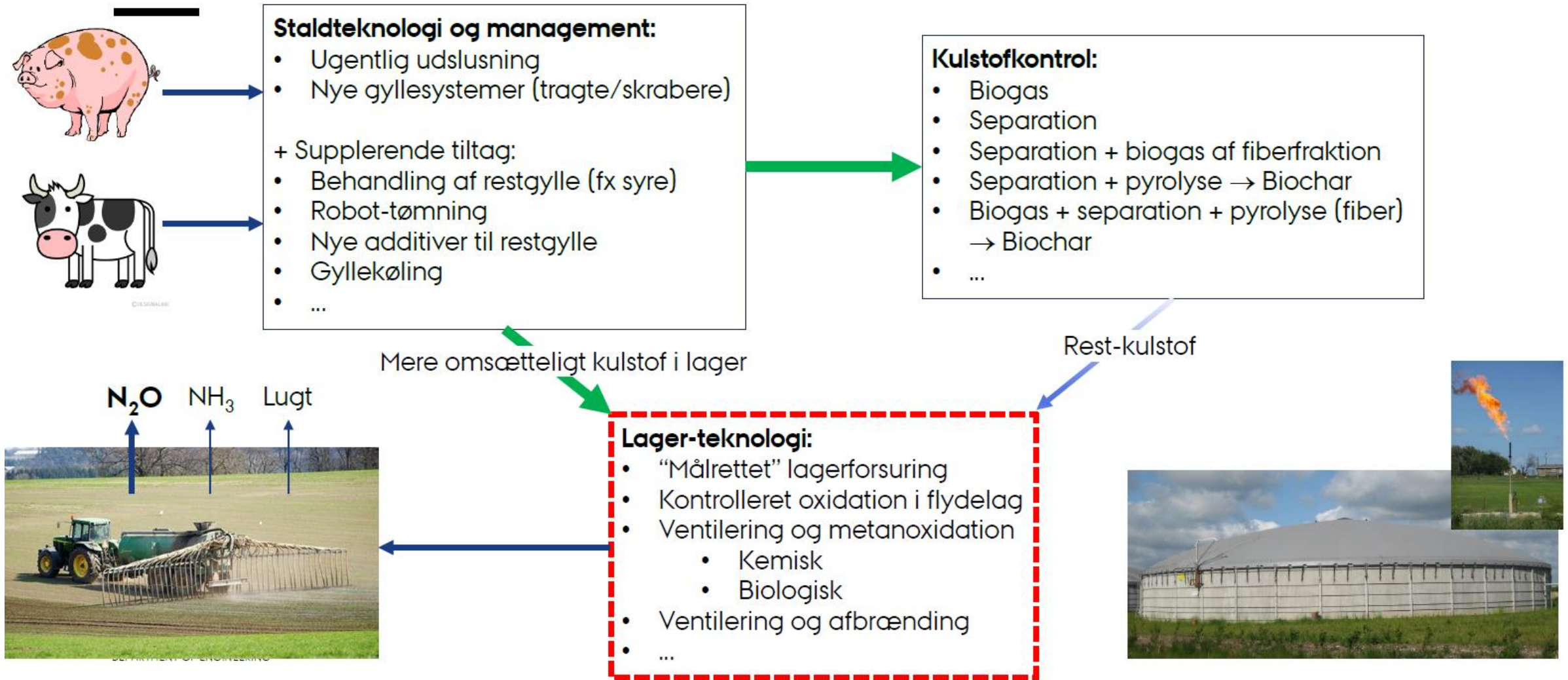
Avl og forædling

- Avl af dyr med lav metan

Opsamling af metan

Husdyrgødning

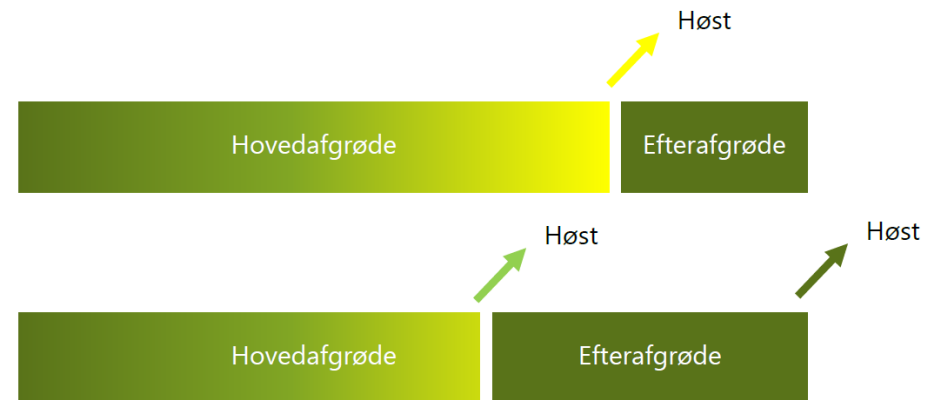
Muligheder i marken

- Biochar
- Nye høstteknologier
- Skånsom trafik
- Conservation agriculture
- Dræning
- Optimerede gødningsstrategier
- Græsdyrkning

Optimerede gødningsstrategier

- Gylle separation
- Nitrifikationshæmmere
- Bladgødsning
- Præcisionsgødsning
- Hovedsageligt reduktioner i lattergas
- direkte og indirekte

Nye høstteknologier

- Reduktion af lattergas og nitratudvaskning
- Hovedsageligt eksterne effekter afledt af øget produktion

Kulstoflagring

Øge jordens kulstof i dyrkningssystemer

- Flerårige afgrøder (især græs)
- Biokul

Kræver ændrede produktionssystemer

- Flerårige afgrøder (især græs)
- Biokul af halm, træflis og gyllefibre (pyrolyse)

Også andre mindre effektive muligheder

- Skov og skovlandbrug
- Efterafgrøder
- Halm

Kulstoflagring fra halm og planterester

Nedmuldning af halm

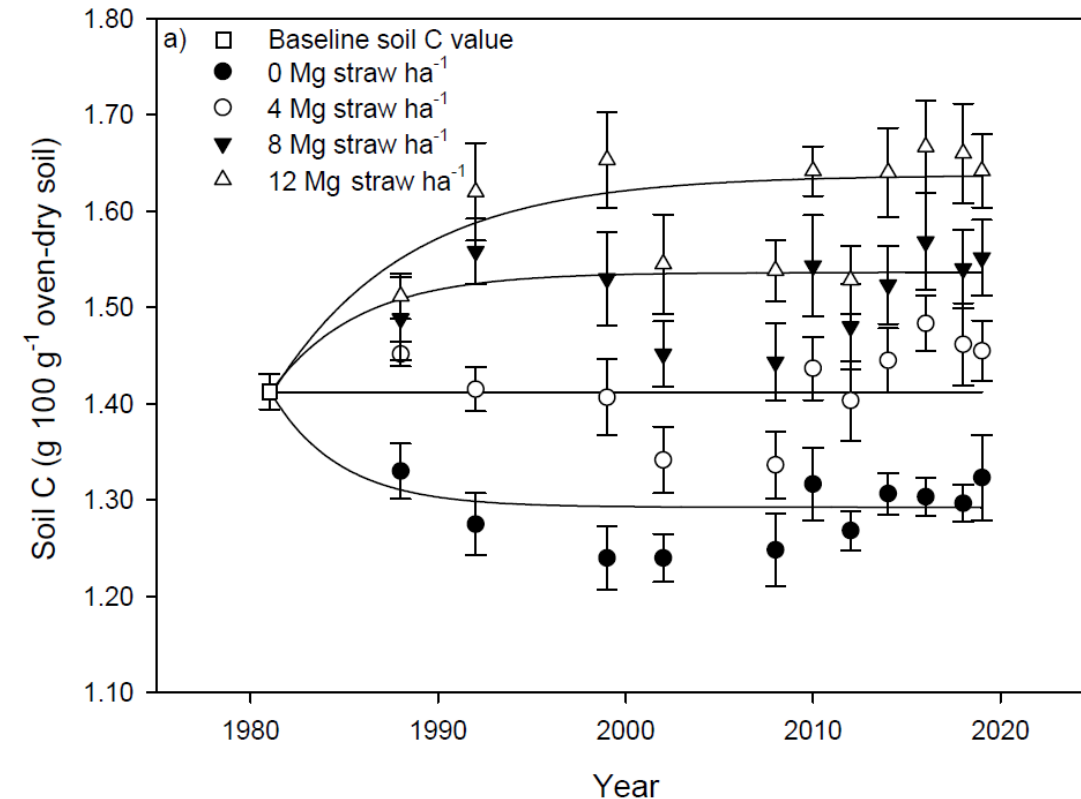
- Kulstoflagringseffekt af halm mætter over 10-15 år
- Nedmulding af 5 t halm/ha svarer til 1050 kg CO₂/ha

Halm til bioenergi

- Afbrænding på kraftvarmeværk erstatter naturgas: 2700 CO₂/ha

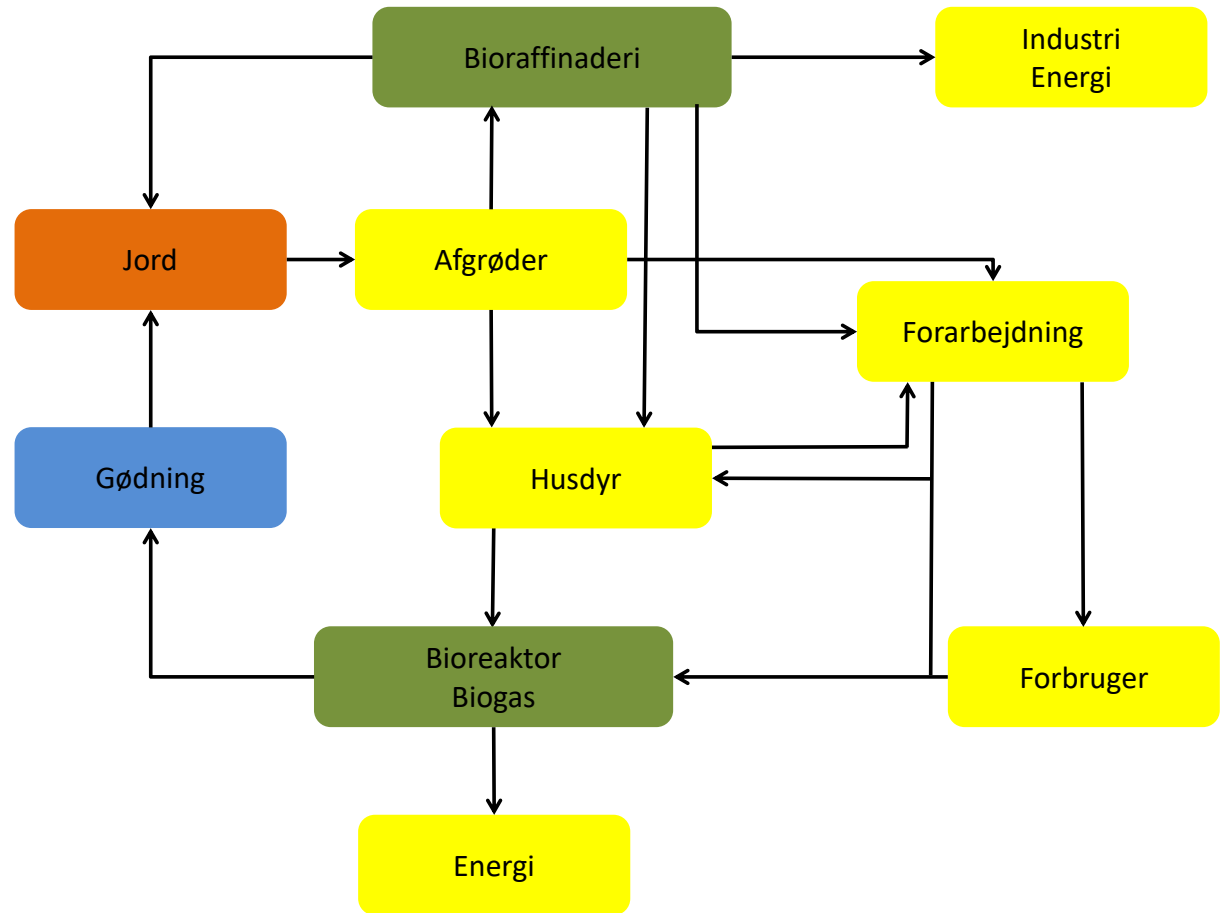
Alternativ udnyttelse af halm

- Biogas
 - Lidt mindre kulstoflagring end ved nedmulding
 - Næringsstoffer returneres
- Biokul
 - Stabilt kulstof (20-50% af input)
 - Ikke alle næringsstoffer returneres

Cirkulære løsninger

- Recirkulering af biomasse og næringsstoffer med opsamling af drivhusgasser (fx metan) muliggør
 - Lavere eksterne input
 - Højere effektivitet i produktionen
 - Lavere udledning gennem mindre spild
 - Energiproduktion (primært biogas)
- Nye bioraffineringsteknologier muliggør
 - Dyrkning af høj-produktive afgrøder med lav miljø- og klimapåvirkning som biomasse til bioraffinering
 - Erstatning for traditionelle foderafgrøder til husdyr, ingredienser til fødevarerindustri og til biomaterialer

Incitamenter til omstillingen

Der er mange barrierer :

- Teknologi
- Økonomi, investeringer
- Miljø og sundhed
- Regulering

Klimaværktøj på bedriftsniveau (SEGES/ØL)

- Grundlag for fremtidig offentlig regulering
- Grundlag for klimamærkning på produkter

Behov for at speede processerne op:

- Myndighedsbehandling
- Nye faciliteter (bioraffinering, biogas, pyrolyse)
- Partnerskaber
- Demonstration

Hvordan kommer vi i mål med et klimaneutralt landbrug?

Reduktion af landbrugets drivhusgasser er teknisk svært (mikroorganismer), men der flere muligheder for manipulation som kan forbedres

Øge jordens kulstof i dyrkningssystemer

- Flerårige afgrøder (især græs)
- Biokul

Behov for nytænkning

- Nye landbrugssystemer (flerårige afgrøder, mere effektive dyr, kunstigt kød og mælk)
- Nye teknologier (mikroorganismer)
- Nye afgrødesorter med specifikke egenskaber
- Integrere cirkulære teknologier (bioraffinering)

Landbrugsaftalen

Reduktionseffekter

	Mio. t. CO ₂ e		Kvælstof (t. N)
	2025	2030	2027
Nye indsatser			
Reduktionskrav for husdyrenes fordøjelse	0,17	0,16	0
Hyppigere udslusning af gylle	0,15	0,17	0
Reform af EU's landbrugspolitik	0,38	0,38	1.550
Udtagning af 22.000 ha lavbundsjord	0,04	0,33	700
Privat skovrejsning	0,00	0,05	50
Ekstensivering	0,10	0,10	400
Kvælstofindsats	0,31	0,64	8.000
Midlertidig reduceret hugst i skove	-	0,07	-
I alt (reduktioner)	1,2	1,9	10.800
Allerede besluttede			
Udtagning af lavbundsjord (FL20-FL21)	-	0,3	-
Øvrige tiltag	-	0,2	-
I alt allerede besluttede		2,4	
Udviklingstiltag			
Brun bioraffinering	-	2,0	-
Gyllehåndtering ¹⁾	-	1,0	-
Fodertilsætning	-	1,0	-
Fordobling af økologi	-	0,5	-
Udvidet lavbundspotentiale	-	0,5	-
I alt (udviklingstiltag)	-	5,0	-
I alt (reduktioner + udviklingstiltag)	-	7,4	-

AARHUS
UNIVERSITY